

A természeti erőforrások közösségi kormányzása

Ajánlat a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát támogató tanulmány elkészítésére

Szinopszis – Kutatási és tanulmányterv

Benyújtó: Hétfa Kutatóintézet Kft.

1. Az ajánlatkérő szakmai elvárásai

Ajánlatkérő a tanulmány kidolgozásának fő szempontjaként azt fogalmazta meg, hogy

- az adott tudományos szakterületen miként lehet támogatni a fenntartható társadalom és gazdaság felé való átmenetet,
- az eddigi hazai, vagy hazai szempontból releváns nemzetközi kutatások milyen válasz-alternatívákat fogalmaztak meg a fenntarthatósági átmenettel kapcsolatosan, s ezek alapján milyen megoldásokat javasoljon a készülő Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia.

A természeti tőke megőrzése és fenntartható hasznosítása csak úgy lehetséges, ha azt egy sokrétű társadalmi norma- és szabályrendszer támogatja. A „fenntarthatósági politika” sokszor nagyon leegyszerűsítően csak az értékrendre (nevelésre, felvilágosításra), illetve a közvetlen kormányzati intézkedésekre koncentrál. Bár mindkettő fontos, csupán két elemét képezik a természeti erőforrások „közösségi kormányzásának” (*community governance*). A közgazdasági Nobel-díjas Elinor Ostrom és mások munkássága bizonyította, hogy a valódi fenntartható megoldást az jelenti, ha az egyén és a központi kormányzat közötti köztes (önszerveződő) intézmények működése is ezt a cél szolgálja, így az adott fenntarthatósági problémának megfelelő (döntési) szinten lehet arra választ találni. A kutatási feladat célkitűzése ehhez kapcsolódóan a társadalom különböző csoportjaiból érkező olyan kezdeményezések vizsgálata, amelyek fontos szerepet játszanak egyes természeti erőforrások „közösségi kormányzásában”.

A kutatás alapkérdéseiként ajánlatkérő a következőket jelölte meg:

- (1) Mik azok a tényezők, amelyeken a közösségi kormányzás sikere vagy kudarca múlik?
- (2) Milyen módon alkalmazhatja egy nemzeti fenntartható fejlődési stratégia a természeti erőforrások „közösségi kormányzásának” eszközeit?

A következő oldalakon részletesen is bemutatjuk, hogy a Hétfa Kutatóintézet az ajánlatkérő által megfogalmazott feladatokat miként kívánja megközelíteni és elvégezni.

2. Fenntarthatóság és közösségi kormányzás – kapcsolódás a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához

A természeti erőforrások megőrzése és gyarapítása különösen nehéz feladat a társadalom számára, mivel általában sok társadalmi szereplő egyéni döntéseinek, stratégiáinak koordinációját és korlátok közé szorítását teszi szükségessé. Nem véletlen, hogy a kollektív cselekvés kudarca leglátványosabb elméleti példája: a „közlegelő tragédiája” (Hardin 1968) is e területről származik. Megoldásként kínálkozik, hogy a kudarca az államtól várjunk megoldást, amely megfelelő szabályozással társadalmilag optimális viselkedésre kényszerítheti az érintett döntéshozókat. Az elmúlt évtizedekben azonban egyre több tapasztalat gyűlt össze arról, hogy a jó szándékú kormányzati beavatkozás maga is súlyos kudarcokhoz, nem egyszer környezeti katasztrófákhoz vezethet (Dietz – Ostrom – Stern 2003). Másfelől világossá vált, hogy az önkéntes alapú kollektív cselekvés gyakran nagyon is sikeres lehet. A helyi közösségek önszerveződő módon a „közösségi kormányzás” jól működő intézményeit hozhatják létre. Ezek a megfigyelések forradalmasították a társadalomtudományos gondolkodást a természeti erőforrások hasznosításáról. Elvezettek – a közgazdasági Nobel-díjas Elinor Ostrom kifejezésével – az „intézmények sokszínűségének” gondolatáig, amely szerint egy-egy erőforrás „kormányzása során intézményi típusok keverékét kell felhasználni (például hierarchiákat, piacokat és közösségi önkormányzást)” (Dietz – Ostrom – Stern 2003: 1914).

Ez a megközelítés a fenntarthatóság egy jól körvonalazott vízióját fogalmazza meg, és egyúttal módszert is ajánl a fenntarthatósági kormányzati politika számára. **Magyarország nemzeti erőforrásainak fenntarthatósága eszerint csak úgy biztosítható, ha a feladatból meghatározó részt vállalnak az erőforrásokat használó helyi közösségek, és az önszerveződő közösségi kormányzás robusztus (informális és formális) intézményeit alakítják ki.** Ez a gondolat megjelenik „A fenntarthatóság felé való átmenet nemzeti koncepciója” (NFFS) c. társadalmi vitára bocsátott dokumentumban is, ami a Fenntarthatóság intézményei fejezetben részletesen is foglalkozik az „automatikus kormányzás” kérdéskörével. Meglátásunk szerint a természeti (és más) erőforrások közösségi kormányzásának ma is létező megoldásai, sikeres működésük és kudarcaik hasznos inputként szolgálhatnak az NFFS továbbfejlesztéséhez. Úgy látjuk ugyanis, hogy a kormányzat elsődleges feladata ezeknek a helyi közösségi intézményeknek az elismerése, támogatása, kezdeményezése. A nagyobb léptékű, helyi határokon túlnyúló természeti problémák terén pedig a kormányzatnak úgy kell keresnie a megoldást, hogy a jól működő lokális közösségekre épít. Fenntartható Magyarország csak fenntartható helyi közösségeken alapulhat.

3. A kutatás elméleti háttere

A kutatás elméleti hátterét az Elinor Ostrom és munkatársai által kidolgozott elemzési technika: az „intézményi elemzés és fejlődés” (*institutional analysis and development*) módszere adja (Ostrom 2005). Az intézményi megközelítés lényege legjobban a kormányzás (*governance*) kulcsfogalmával ragadható meg. Kormányzáson *a kooperáció és a konfliktusmegoldás társadalmilag konstruált mechanizmusait* értjük. Azokat a formális és informális szabályokat, ethoszt és a döntési jogköröknek, cselekvési lehetőségeknek azt az elosztását, amelyek az egyéni cselekvés kereteit adják egy többé-kevésbé jól lehatárolható társadalmi térben („mezőben” vagy „arénában”).

Ostrom (2005) hangsúlyozza, hogy a kormányzásnak egymásra épülő szintjei vannak: a felsőbb szinteken döntések születnek az alsóbb szintek számára követendő szabályokról. Bár a szintek száma elvileg végtelen, hasznos a kormányzás három alapvető szintjét megkülönböztetni: (1) az operatív, (2) a kollektív és (3) az alkotmányos döntések szintjét. Az első az erőforrások felhasználására vonatkozó konkrét döntéseket fedi, a második az operatív döntések szabályait egy tágabb körben meghatározó döntéseket, a harmadik pedig a kollektív döntések meghozatalának de facto kereteit, kívülről adott játékszabályait jelöli ki. Az általunk vizsgált esetekben a kollektív döntési szintet a helyi közösség szintjén megszülető, az egyes egyének egyéni döntéseit korlátok közé terelő döntések jelentik. Ezen kollektív döntések intézményesülése áll elemzésünk középpontjában. A kollektív döntések legfontosabb alkotmányos kereteit a kívülről adott jogszabályok és politikai-igazgatási eljárások jelentik. Ezeket abból a szempontból elemezzük, hogy mennyire segítik elő vagy akadályozzák a kollektív döntéshozatal sikerét.

A világ számos pontján feltárt esetek alapján mára körvonalazódott, hogy mik azok a tényezők, amelyek leginkább befolyásolják a közösségi kormányzás sikerét, illetve kudarcát (Ostrom 2009), és így kiindulópontként szolgálnak a mi elemzéseinkhez is. Ezek a következők: (i) az erőforrás mérete és (ii) termelékenysége, (iii) az erőforrás hozamainak előrejelezhetősége, (iv) az erőforrás-egységek mobilitása, (v) a felhasználók száma, (vi) a közösségi vezetők fellépése, (vii) a normák/társadalmi tőke jelenléte, (viii) az erőforrás használatára vonatkozó tudás elterjedtsége, (ix) az erőforrás fontossága a felhasználók számára, és (x) a közösség autonómiája a kollektív döntési szabályok meghozatalában. A közösségi kormányzás intézményei pedig akkor működnek jól, ha legalább a következő funkciókat betöltik: (i) megfelelő információval látják el a döntéshozókat, (ii) hatásosan kezelik a belső konfliktusok kezelésére, (iii) szabálykövetésre ösztönöznek, (iv) biztosítják a közös infrastruktúrát, és (v) képesek az adaptív változásra.

A közösségi kormányzás általános irodalmából leszűrhető hipotézisek pontosításához a helyspecifikus, illetve eredetvédett termékek közösségi előállítását tárgyaló, változatos elméleti-módszertani hátterű nemzetközi szakirodalmat is áttekintjük. A leggyakoribb példa a táj és a helyi termék összekapcsolására a bor és a bortermő vidék; például a borút hálózat, amely kapcsolatot teremt a termelők, a helyi vendéglátók, a helyi természeti és épített értékek között (Brunori – Rossi, 2000), de szélesebb perspektívában ez a hálózat egy helyi, regionális rendszernek is része. A borút rendszerbe foglalja borvidéket, és így az több lesz, mint csupán pincészetek, tájházak, falvak halmaza; a borút felkeresése és végig járása önálló céllá válik, azaz a sokféle fejlesztési kezdeményezés egymásra szinergikus hatást gyakorol, amely különösen, ha ezek a kezdeményezések egymással koherensek, egymást kiegészítők. További híres példák a pármái parmezán sajt eredetvédelmen alapuló termelése (de Roest, 2000) és értékesítése, vagy a pármái sonka imázsának megteremtése (Parrott – Wilson – Murdoch 2002). Jól hasznosítható elemzéseket hazai szerzők műveiben is találunk. Az izsák környéki arany sárféher borfajta köré szerveződő termelői közösség társadalmi tőkével való ellátottságát vizsgálja például Megyesi – Kelemen – Schermer (2010); az etyeki kezes-lábos fesztivált, amely egyszerre épít a borra és a helyi imázsára Csurgó – Nagy-Kalamász (2007); az alföldi „hungarikumok” piaci sikerességét Nótári (2008).

4. A kutatás célja

A kutatás célja, hogy példákon keresztül bemutassa és elemezze, hogyan valósul meg ma Magyarországon a természeti erőforrások közösségi kormányzása, és hogyan támogatják vagy hátráltatják azt a kormányzati döntések és az állami intézmények. A kutatás módszere a hazai szakirodalomban fellelhető releváns példák metaelemzése és két önálló esettanulmány elkészítése. Az egyik esettanulmányban egy viszonylagos siker-, a másikban egy kudarc történetet elemzünk.

A természeti erőforrások és a velük birkózó közösségek rendkívül sokfélék, ezért fontos a vizsgálódási kör fókuszálása. Olyan közösségeket vizsgálunk meg, amelyek helyspecifikus, a táj sajátos természeti erőforrásait kihasználó termékeket, szolgáltatásokat állítanak elő. A közösség teljesítménye rendszerint egy (eredetvédelmet igénylő) „kollektív márkanevben” ölt testet, amelynek sikere mindenekelőtt a természeti erőforrások összehangolt felhasználásán múlik. A témaválasztás melletti legfontosabb érvek a következők:

- földrajzilag jól körülhatárolható, egyértelmű közösségekhez kapcsolható kihívásokról és megoldásokról van szó, amelyek a kidolgozott tudományos eszközökkel jól megragadhatók;
- az adott helyi közösségek és természeti környezetük szempontjából alapvető fontosságú kérdéseket vizsgálunk;
- a téma előtérbe állítja a természeti, gazdasági, humán és társadalmi erőforrások összefüggéseit, egymásra utaltságát;
- az eredetvédelem szinte definíció szerint együttműködést igényel a helyi közösség és a nemzeti kormányzat között;
- a téma éles fényrel világít rá arra, milyen nyomás alá helyezik a lokális közösségeket a nagyobb léptékű, sokszor globális piaci folyamatok, és milyen fenntartható válaszokat tudnak ezekre adni e közösségek.

Léteznek történeti, szociológiai, agrártudományi elemzések a helyspecifikus termékek előállítását célzó közösségi erőfeszítésekről. A kutatásunkban ezekről az intézményi elemzés módszertanát segítségül hívva metaelemzést készítünk. A javasolt esettanulmányok tárgya két jól ismert helyi termék – a makói hagyma és a füred-csopaki bor – mögött működő közösség. A témaválasztásnak aktualitást ad a hungarikumok szabályozásáról szóló közpolitikai vita¹. A kutatás így segíthet feltárni a fenntarthatósági keretstratégia és a hungarikum-szabályozás összefüggéseit.

A kutatás az első lépés afelé, hogy a fenntartható közösségi kormányzás elemzésének módszertanát hazánkban alkalmazzuk: teszteljük a másutt azonosított összefüggések érvényességét, feltárjuk a magyar társadalmi közegekből fakadó sajátosságokat. A kutatás kifejezett célja, hogy az intézményi elemzés módszertanát olyan módon adaptálja, hogy az a jövőben számos más esetre is alkalmazható legyen. Ahogyan nő a vizsgált esetek száma, úgy fogalmazhatók majd meg egyre biztosabban általánosítható tanulságok a fenntarthatósági politika – és konkrétan a keretstratégia – számára.

5. A kutatás módszertana

Elérhető esettanulmányok metaelemzése

Az esettanulmányok nagy előnye, hogy komplex oksági mechanizmusok feltárását teszik lehetővé. Hátrányuk a nagy elemszámú, statisztikai vizsgálatokkal szemben, hogy nem adnak módot a megfigyelt tényezők közötti tipikus korrelációs mintázatok azonosítására. Termékeny kompromisszumos megoldást jelent az esettanulmányok meta-elemzésén alapuló adatbázisok létrehozása (Poteete – Ostrom 2005). Egy ilyen meta-adatbázisban standardizált módon kódolhatók az esettanulmányokban azonosított tényezők, összefüggések, és szerencsés esetben lehetővé válik tipikus mintázatok kimutatása. A kutatás keretében összegyűjtjük azokat a témába vágó, tudományos igényű magyarországi esettanulmányokat, és a legismertebb nemzetközi meta-adatbázisok (az Indiana Egyetem *Common Pool Resources* projektje; Baland – Platteau (2000) adatbázisa) tapasztalatait felhasználva rendszerezük őket. A rendszerezés célja a közösségi kormányzás sikerére ható tényezők és az alkalmazott kormányzási technikák, szabályok azonosítása és összekapcsolása a kormányzás sikerével, illetve kudarcával.

Esettanulmányok készítése

A kutatás empirikus része két esettanulmányon alapul, amelyekben kvalitatív és kvantitatív módszereket egyaránt alkalmazunk az esettanulmány módszer kialakult szabályait figyelembe véve (Yin, 1994, Kovács

¹ Lásd: http://www.coq.hu/akt11/cloterj_h.pdf

2007). A terepmunkát megelőzően mind a két esetről egy-egy részletes leírást állítunk össze, a fellelhető és releváns statisztikai adatok, helyi fejlesztési tervek, az országos lapok on-line elérhető cikkei alapján, amelyet a helyi lapok on-line változatának tartalomelemzésével, valamint a fontosabb helyi civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások honlapjának elemzésével egészítünk ki. Ennek alapján érintett térképet készítünk (Bryson, 2004) a térség és a téma kapcsán fontos szereplőkről, törekedve arra, hogy a vizsgált kérdés (a füred-csopaki borvidék, illetve a makói hagyma, mint hungarikum) kapcsán közvetlenül nem érintettek is megjelenjenek abban.

Az esettanulmányok a dokumentumelemzés mellett az érintettekkel készült félig strukturált interjúkon alapulnak (Kvale 1994). A félig strukturált interjú olyan kvalitatív kutatási technika, amelynek célja, hogy az interjúalany életvilágáról (valóságfelfogásáról) gyűjtött információt, az interjúalany által elbeszélte jelenségeket a kutatási kérdés szempontjai szerint interpretálja (Kvale, 1994). A kvalitatív interjú a kérdező és a válaszoló közötti interakcióra épül, s mint ilyen, rugalmasság, egymásra figyelés jellemzi. Bár a kérdező az előre összegyűjtött kérdések (gyakran csak témakörök) révén képes irányítani, fókuszálni a beszélgetést, a válaszadónak is nagy befolyása van az interjú menetére.

Az interjútípusok bemutatása és az interjúalanyok kiválasztása

Az érintetti térkép alapján állítható össze az első körben felkeresendő interjúalanyaink listája, amely a kutatás során bővül a terepi tapasztalatok függvényében. Jelen kutatás során cél a tematikus reprezentativitás biztosítása, azaz, hogy a különböző érintettek véleményét, sajátos szempontjait széleskörűen feltárjuk.

Háromfajta interjú lebonyolítását tartjuk szükségesnek: megalapozó, helyzetleíró és esetteltáró jellegűeket. A megalapozó interjúk (min. 2 interjú tervezünk) célja az eredetvédett termékekkel kapcsolatos hazai szabályozás általános megismerése. A helyzetleíró interjúk során a jelenleg meghatározó nem helyi szintű intézményrendszer képviselőit keressük fel (min. 3-3 interjú esetenként). Az esettanulmányok során legalább 10-10 esetteltáró interjú készítünk. Mindösszesen legalább 26 interjú elkészítésére vállalkozunk.

A háttérelmézés és az interjúk alapján körvonalazódik a közösségi kormányzásra ható legfontosabb tényezők köre. Ezeknek egy része (például a földhasználat, termelői méret, kibocsátási volumen) elvileg számszerűsíthető. Ezeket a kvantitatív adatokat is igyekszünk beépíteni az elemzésbe (ez természetesen nagyban függ attól, hogy hozzá tudunk-e férni időben a hivatalos adatbázisokhoz).

6. Javaslat az esettanulmányok kiválasztására

Az esettanulmányok témájaként két olyan terméket – a makói hagymát és a füred-csopaki bort – választottuk, amelyek jelentős történelmi hagyománnyal bírnak. Mindkét termék a Kádár-rendszerben is jól ismert „márka” volt, és rövidtávon mindkettőt kedvezőtlenül érintette a tulajdonosi és piaci viszonyok rendszerváltozás következtében végbement átrendeződése. Míg azonban a borvidék mára sok szempontból magára talált, a makói hagyma termelői közössége gyakorlatilag összeomlott. Míg Füred és Csopak országos hírű borászokkal és a borászatokat összefogó számos helyi kezdeményezéssel büszkélkedik, addig Makón a hagyma termőterülete az elmúlt években 4000 hektárról 150 hektárra esett vissza. Bár a borvidék is számos problémával küzd (például az eredetvédelem szabályozása terén), a két eset közötti különbség mégis drámai. Hangsúlyoznunk kell ugyanakkor, hogy a célunk nem elsősorban a két eset közvetlen összehasonlítása (hiszen vélhetően legalább annyi a különbség, mint a hasonlóság), hanem mindkét esetben a viszonylagos sikerhez, illetve kudarchoz vezető folyamatok alapos feltárása.

Balatonfüred-Csopak. Tervezett elemzésünk e két szomszédos, egybeépült településre fókuszál. A közösség pontos lehatárolása magának a kutatásnak a feladata. Figyelembe kell venni ehhez a történelmi hagyományokat; a tágabb Balatonfüred-Csopaki borvidéket, amely a Balaton északi partján, Zánkától Balatonalmádiig húzódik; a települések hegyközségeit; továbbá a különböző civil szerveződések (pl. Csopak Környéki Borút Egyesület, Balatonvin Csopak Borrend) (Májér – Lakatos 2004). Ezek képezik a közösségi kormányzás formális intézményi elemeit. Az „alkotmányos kereteket” mindenekelőtt a hegyközségi törvény és a borok minőségével kapcsolatos jogszabályok alkotják.

A bornak mintegy „kiegészítő terméke” a lenyűgöző tájképi környezet. A bor, mint a vidék egyik vonzereje szorosan összefonódik a turizmussal. Ezt támasztja alá a számos, a borjegyében szervezett rendezvény, mint a Borhetek, a Kedd esti borestek, a Pincenyitogató fesztivál, a Szőlők és Madárijesztők Napja vagy a Csopaki Fröccsfesztivál.

Makó. A makói vöröshagyma 2000-től kezdve hungarikumnak számít. Ötéves eljárás után, 2009-ben kapta meg eredetvédett terméki igazolását az Európai Uniótól ez a Makói tájkörzetben termesztett növény. Az Európai Unió döntése értelmében a makói hagyma a tájkörzetre jellemző termelési technológiával, vagyis a kétéves termesztési móddal éri el egyedül voltát. A makói hagyma minőségét a Hagyma Terméktanács felügyeli.

A hagyma valamikor több mint 300 családnak nyújtott megélhetést, ma csupán 25-30-nak. A makói hagymatermelés visszaesése részben arra vezethető vissza, hogy az európai hagymapiacra hatékonyabb, intenzívebb technológiák alkalmazására tértek át a termelők (Agroinform, 2005). Tudni lehet továbbá, hogy a piac szervezetlen, hiányzik a termelők összefogása ezért az értékesítési nehézségeken túl, a megtermelt javak ellenértéke nem a termelőknél jelenik meg (Makói Kistérség SWOT elemzése, 2005). Napirenden van, hogy a térség központi kormányzati segítséget kapjon a termények piacra juttatásához, a nemesítéshez, a megfelelő fajták kiválasztásához, továbbá az öntözésfejlesztéshez is, amely a hagymatermelés szempontjából elengedhetetlen. (Agro Napló 2011)

7. A kutatás végeredménye

A kutatás eredményeként elkészülő, legalább 80 oldalas tanulmány tartalma a következő:

- elméleti háttér, nemzetközi és hazai kutatási előzmények bemutatása, módszertan kidolgozása
- elérhető korábbi esettanulmányok metaelemzése
- 1. esettanulmány
- 2. esettanulmány
- Tanulságok rendszerezése, a kutatási kérdések összefoglaló megválaszolása:
(1) Mik azok a tényezők, amelyeken a közösségi kormányzás sikere vagy kudarca múlik?
(2) Milyen módon alkalmazhatja egy nemzeti fenntartható fejlődési stratégia a természeti erőforrások „községi kormányzásának” eszközeit?
- melléklet: a két vizsgálati esettanulmány és a metaelemzés részletes dokumentumai

8. A várható eredmények hasznosítása

Az intézményi elemzések egyik fő tanulsága, hogy nincsenek egyszerűen átvehető egyenreceptek. Az esettanulmány-módszer fő kihívása ezért a konkrét esetekből leszűrhető tanulságok általánosítása. Jelen kutatás eredményei a vizsgált esetek korlátozott számánál fogva korlátozottan teszik lehetővé az általánosítást, ennek ellenére fontos inputot jelenthetnek a fenntarthatósági politika számára. A kutatás:

- lehetőséget ad a konkrét esetekben elemzett szabályozási és fejlesztéspolitikai intézkedések értékelésére;
- az első szisztematikus lépést jelenti afelé, hogy a közösségi kormányzás elemzésére kidolgozott módszertant Magyarországon alkalmazzuk;
- lehetőséget ad arra, hogy megkezdjük e módszertan adaptálását a hazai környezet sajátosságaihoz, és kísérleti jelleggel javaslatot tegyünk egy olyan adaptált módszertanra, amely a jövőben további esetek feldolgozásához nyújthat elemzési eszközt;
- szemléletformáló hatású lehet, amennyiben a kormányzati döntéseket, állami szabályrendszereket újszerűen, mintegy „alulnézetből”, a helyi közösségek nézőpontjából vizsgálja, és a megszokottnál jóval tágabb társadalmi kontextusba helyezi.

9. Résztvevő kutatók, szakértők

A kutatás résztvevői a HÉTFA Kutatóintézet (www.hetfa.hu) munkatársai. A projekt vezetője Csité András, a kutatásvezető Mike Károly.

Csité András közgazdász, a gazdaságtörténet egyetemi doktora, a szociológia doktora (PhD). A HÉTFA Kutatóintézet igazgatója. 1994-2004 között az MTA Politikai Tudományok Intézetében dolgozott tudományos munkatársként. 1997-ben kiemelkedő kutatói munkáért Akadémiai Ifjúsági Díjban részesült, 2000-ben a Magyar Szociológiai Társaság Erdei Ferenc Emlékéremmel tüntette ki. 1998-2001 között az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíjasa. 1999-2004 között a Széchenyi István Szakkollégium igazgatója volt. Főbb szakterületei: fejlesztéspolitika, vidék, elíttek, vállalkozások. Több mint nyolcvan hazai és külföldi tudományos szakcikk szerzője, társszerzője.

Mike Károly közgazdász. 2002-ben végzett a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Karán, ahol 2010-ben PhD fokozatot is szerzett közgazdaságtudományból. A HÉTFA Kutatóintézet tudományos főmunkatársa, és egyetemi adjunktus a BCE Közszoigálati Tanszékének Községi gazdaságtan és Joggazdaságtan Munkacsoportjában. Emellett a Széchenyi István Szakkollégium igazgatója, a Kommentár, valamint a Kormányzás, Közpénzügyek, Szabályozás folyóiratok szerkesztője. Egyetemi oktatóként és kutatóként új intézményi

közgazdaságtannal, a jog és a politikai intézmények közgazdasági elemzésével foglalkozik. Aktuális kutatási területei: formális és informális intézmények a magyar gazdaságban, az európai integráció politikai gazdaságtana, alkotmányos közgazdaságtan, versenypolitika.

A kutatásban résztvevő további kutatók: Balás Gábor közgazdász, Bognár Fruzsina közgazdász, Herczeg Bálint közgazdász, Kiss Gábor közgazdász, Luksander Alexandra surveystatistikus és Megyesi G. Boldizsár szociológus (önéletrajzuk az ajánlati dokumentációhoz mellékelve). Az infrastrukturális háttérrel és a projektmenedzsmenttel a HÉTFA Kutatóintézet biztosítja. Az interjúkat a HÉTFA junior kutatóinak és kutatási asszisztenseinek bevonásával tervezzük lebonyolítani.

10. Időzítés

- A vizsgálat kezdete (szerződéskötés) határidő: 2012. február 1.
- Elméleti háttér és módszertan kidolgozása határidő: 2012. február 28.
- Korábbi esettanulmányok metaelemzése határidő: 2012. március 31.
- 2 esettanulmány elkészítése határidő: 2012. április 15.
- Zárótanulmány 1. változatának elkészítése határidő: 2012. április 30.
- Műhelyvita külső szakértőkkel és az NFFT munkatársaival határidő: 2012. május 15.
- Zárótanulmány benyújtása határidő: 2012. május 30.

11. Költségvetés

Tevékenységek	Szakértő	Junior	Összesen	Költség (Ft) ²
	Becsült munkanap-ráfordítás			
Elméleti háttér kidolgozása	18	0	18	648 000
Korábbi esettanulmányok metaelemzése	6	16	22	616 000
1. esettanulmány elkészítése	2	28	30	772 000
2. esettanulmány elkészítése	2	28	30	772 000
Zárótanulmány 1. változatának elkészítése	14	2	16	554 000
Műhelyvita	1	1	2	61 000
Zárótanulmány véglegesítése	5	0	5	180 000
Projektmenedzsment (~ 5 %)				197 000
Mindösszesen ÁFA nélkül	48	75	123	3 800 000

12. Hivatkozások

- Agró Napló 2011. A makói hagyma hungarikum <http://www.agronaplo.hu/hirek/6392> Letöltés ideje: 2012.01.09.
- Agroinform 2005. A makói hagyma és fokhagyma helyzete és jövője. 12. lapszám. <http://www.agroinform.com/aktualis/?act=showItem&id=611> Letöltés ideje: 2012.01.09.
- Baland, Jean-Marie – Jean-Philippe Platteau. 2000. Halting Degradation of Natural Resources: Is There a Role for Rural Communities? New York: Oxford University Press.
- Bryson, John 2004. What to do when stakeholders matter - Stakeholder Identification and Analysis Techniques. Public Management Review 6 (1): 21–53.
- Csurgó Berndett - Nagy Kalamász Ildikó 2007. A szolgáltató vidék: a Művészetek Völgye és az etyeki bor és gasztronómiai fesztiválok In: Kovách Imre (szerk.): Vidékiek és városiak, L'Harmattan – MTA-PTI, Budapest 67-85.
- de Roest, Kees 2000. The Production of Parmigiano-Reggiano Cheese. The Force of an Artisanal System in an Industrialised world. Waageningen: Van Gorcum.
- Dietz, Thomas – Elinor Ostrom – Paul C. Stern 2003. The Struggle to Govern the Commons. Science 302: 1907-1912.
- Hardin, Garrett 1968. The Tragedy of the Commons. Science 162: 1243–1248.
- Kovács Éva (szerk) 2007. Közösségtanulmányok. A Néprajzi Múzeum és a PTE Média Kommunikáció Tanszék közös kiadványa.

² A költségvetés kialakításakor a Hétfa Kutatóintézetnél alkalmazásban állók közterhekkel növelt bruttó havi bérének egy munkanapra jutó részével számoltunk, ami szakértők esetében 36.000 Ft, juniorok esetében pedig 25.000 Ft.

- Kvale, Steinar 1994. Ten Standard Objections to Qualitative Research Interviews. *Journal of Phenomenological Psychology*. 25:147-173.
- Májér János – Lakatos Anita 2004. A magyar borvidékek komplex stratégiai programjainak megalapozása. (Balaton Régió borvidékei). Badacsony, FVM Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet
- Makói Kistérség SWOT elemzése (2005) makoterseg.hu/letoltes/vidfej/1/swot.doc Letöltés ideje: 2012.01.09.
- Megyesi Boldizsár – Kelemen Eszter – Markus Schermer 2010. Social Capital as a Success Factor for Collective Farmers Marketing Initiatives. *International Journal of Sociology of Food and Agriculture* 18 (1): 89-103.
- Nótári Mária 2008. A kertészeti- és élelmiszeripari hungarikum termékek primer vizsgálata, különös tekintettel a Dél-alföldi Régióra. Doktori (PhD) értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Tájépítészet és Döntéstámogató Rendszerek Doktori Iskola.
- Ostrom, Elinor 2005. *Understanding Institutional Diversity*. Princeton University Press.
- Ostrom, Elinor 2009. A General Framework for Analyzing Sustainability of Social-Ecological Systems. *Science* 325: 419–422.
- Ostrom, Elinor 2011. Background on the Institutional Analysis and Development Framework In: *Policy Studies Journal* 39 (1): 7–27.
- Parrott, Nicholas – Natasha Wilson – Jonathan Murdoch 2002. Spatializing Quality: Regional Protection and the Alternative Geography of Food In: *European Urban and Regional Studies* 9 (3): 241-261.
- Poteete, Amy R. – Elinor Ostrom 2005. Bridging the Qualitative-Quantitative Divide: Strategies for Building Large-N Databases Based on Qualitative Research. Paper prepared for the 101st Annual Meeting of the American Political Science Association, Washington, D.C., September 1-4, 2005. <http://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/handle/10535/5890> . Letöltés ideje: 2012-01-09
- Yin, R. K. 1994. *Case study research. Design and methods*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.